

25.09.2019

Asia/31

§ 280

Valtuutettu Jussi Chydeniuksen aloite äänilevykokoelmasta keskustakirjasto Oodiin

HEL 2019-002041 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi valtuutettu Jussi Chydeniuksen aloitteen loppuun käsittelyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Jussi Chydeniuksen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Jussi Chydenius ja 14 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan äänilevykokoelman lisäämistä keskustakirjasto Oodiin.

Kaupunginhallitus viittaa kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausuntoon ja toteaa, että kaupunginkirjasto kehittää palvelujaan asiakkaita osallistaen ja nojautuen tiedolla johtamisen menetelmiin. Kaikki päätökset kirjastojen kokoelmien sijoittelusta pohjautuvat tutkittuun tietoon, lainaustilastoihin, ennusteisiin ja asiakaspalautteisiin.

Kaupunginkirjasto on toukokuussa 2019 luopunut kirjastojen omista kokoelmista ja siirtynyt ns. kelluvaan kokoelmaan, joka perustuu kirjastojen profilointiin ja asiakkaiden lainauskäyttämiseen ja parantaa aineiston saatavuutta kaikissa kirjastoissa. Myöskään Oodilla ei ole enää omaa kokoelmaa vaan aineisto ohjautuu sinne kellutusjärjestelmään määritellyn oppivan profilointialgoritmin ja vapaan hyllytilan mukaan.

Oodi määriteltiin kokoelmiltaan kirjallisuuspainotteiseksi jo ennen kirjaston avaamista ja hyllykalusteet valittiin sen mukaan. Uusien hyllyjen li-

sääminen Oodin tiloihin ei ole mielekästä, koska asiakaspalautteen mukaan suurin puute kohdistuu opiskelu- ja työskentelytiloihin. Tammi-kuusta 2019 alkaen Oodissa on kokeiltu pienimuotoista näyttelyhyllytoimintaa myös musiikin eri lajityyppien esittelyyn. Äänitteiden lainaus näyttelyhyllyyistä on kuitenkin ollut hyvin vähäistä.

Näyttelyhyllyt voitaisiin kalusteteknisesti muuttaa noin 2 000 cd-levyn säilytyspaikaksi ja kirjaston kellutusjärjestelmä ohjaisi levyt Oodiin muista 27:stä äänitehyllystä ylläpitävästä kirjastosta. Kokoelma olisi kuitenkin varsin sattumanvarainen ja selailukäyttöön suppea. Kevyen musiikin uudet ja vanhat hittilevyt kulkevat lainaan pääosin varauksina, ja kirjastojen hyllyistä löytyy lähinnä vähemmän tunnettua aineistoa. Jotta asiakkaat saisivat 2 000 levyn kokoelmasta hyötyä, se voitaisiin rajoittaa johonkin lajityyppiin, josta saisi esille hieman kattavamman valikoiman.

Oodin kokoelmaa on profiloitu ennen kaikkea liikkuvan aineiston näkökulmasta eikä siitä haluta tehdä aineistovarastoa. Aineiston nopea saatavuus koko kirjastoverkossa on taattu, sillä kaiken hyllyssä olevan aineiston saa haluttuun noutokirjastoon noin vuorokaudessa maksuttomana varauksena. Esimerkiksi Oodin varaushyllyissä on päivittäin noin 1 500 varattua nidettä, joista cd-levyjä on noin 100.

Koko Suomen mittakaavassa uusien palvelujen kehittäjäkirjastoksi profiloitua Oodissa ei ole tarkoituksenmukaista varata tilaa aineistolajille, jonka kirjastolainaus on selkeästi romahtanut. Sama ilmiö on nähtävissä myös kuluttajamyynnissä. Fyysisten musiikkiäänitteiden kysyntä on suurelta osin korvautunut musiikin suoratoistopalveluilla, joita on saatavilla myös kirjastojen kautta. Vaikka äänitelainaus on laskussa, helsinkiläisille tarjotaan edelleen kävelyetäisyydellä Oodista hyvät cd-levykokoelmat perinteisessä Rikhardinkadun kirjastossa sekä Töölön kirjastossa, jonka remontissa äänitehyllyt säilytettiin. Pasilan kirjasto puolestaan toimii koko kaupunginkirjaston kokoelmakeskuksena, josta sekä cd-levyt että harvemmin lainatut kirjat kulkevat vuorokaudessa kaikkiin muihin kirjastoihin.

2 000 cd-levyn hyllytilan varaamisella Oodiin ei olisi merkittävää taloudellista vaikutusta, koska kaupunginkirjaston kokoelmissa on tällä hetkellä riittävästi levyjä. Äänilevykokoelman tuominen Oodiin ei siten ole kustannuskysymys vaan toiminnallinen muutos Oodin sisältöpalveluihin. Nyt Oodin musiikkikirjastotoiminnassa on haettu kokonaan toisenlaista palvelua, aktiivista harrastamisen tukemista sekä asiakkaiden tutustuttamista eri musiikinlajeihin pienten konserttien, työpajojen ja musiikitapahtumien avulla. Lainaustoiminnassa on keskitytty harrastamista tukevaan laajaan nuottikokoelmaan, soitinlainaukseen sekä studio-

ja harjoittelutilojen varaamiseen. Oodissa musiikki on läsnä laajemmin ja monipuolisemmin kuin hyllyissä lainaajia odottava cd-levykokoelma.

Oodiin on varattu tilaa yhteensä 100 000 niteelle, johon sisältyvät painotuotteiden lisäksi myös nuotit, lautapelit, konsolipelit ja elokuvataallenteet. Kirjasto seuraa aktiivisesti eri aineistojen käyttödataa ja varautuu tekemään aineistoon muutoksia vuosittain. Tilan varaaminen erilliselle äänilevykokoelmalle ei Oodissa kuitenkaan ole perusteltua. Cd-levyjen tasapuolinen saatavuus myös Oodissa asioiville on varmistettu kelluvalla kokoelmalla ja maksuttomilla varauksilla.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteerin, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Jussi Chydeniuksen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2019 § 571

HEL 2019-002041 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Jussi Chydeniuksen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteerin, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 04.06.2019 § 109

HEL 2019-002041 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta pitää monipuolisten musiikkikirjastopalvelujen tarjoamista asiakkaille tärkeänä. Lautakunta toteaa, että kirjastolain mukaisten kirjastopalvelujen järjestämisvastuu on kaupunginkirjastolla, joka kehittää palvelujaan asiakkaita osallistaen ja nojautuen tiedolla johtamisen menetelmiin. Kaikki päätökset kirjastojen kokoelmien sijoittelusta pohjautuvat tutkittuun tietoon, lainaustilastoihin, ennusteisiin ja asiakaspalautteisiin.

Toukokuussa 2019 kaupunginkirjasto luopui kirjastojen omista kokoelmista ja siirtyi ns. kelluvaan kokoelmaan, joka parantaa kaiken aineiston saatavuutta kaikissa kirjastoissa perustuen kirjastojen profilointiin ja asiakkaiden lainauskäyttäytymiseen. Myöskään Oodilla ei ole enää omaa kokoelmaa vaan aineisto ohjautuu sinne kellutusjärjestelmään määritellyn oppivan profilointialgoritmin ja vapaan hyllytilan mukaan.

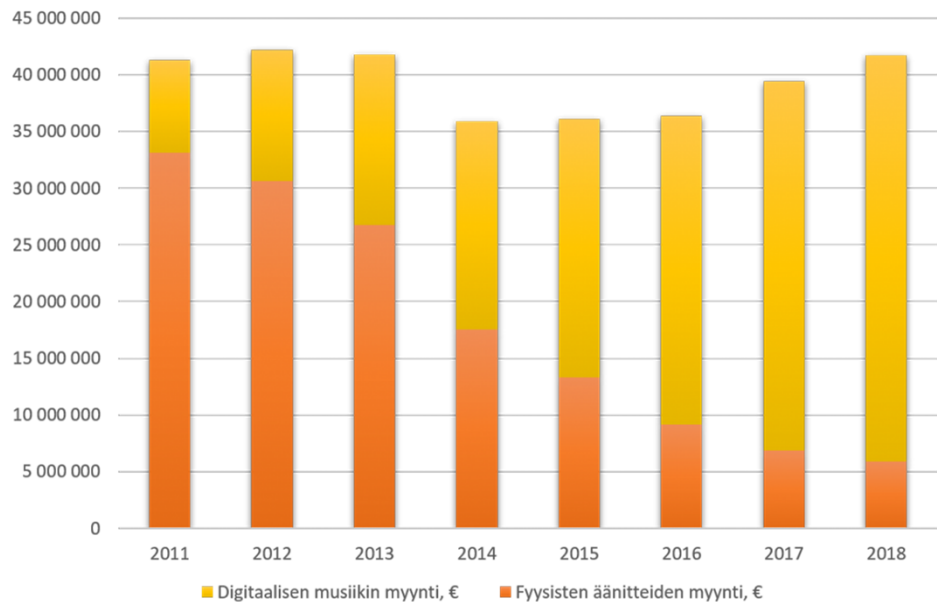
Oodi profiloitiin kokoelmiltaan kirjallisuuspainotteiseksi jo paljon ennen kirjaston avaamista, ja hyllykalusteet valittiin ja määritettiin sen mukaan. Tilaan ei ole mielekästä lisätä uusia hylly-yksikköjä, koska asiakaspalautteen mukaan suurin puute kohdistuu opiskelu- ja työskentelytiloihin. Oodiin tulee edelleen jonkin verran palautetta myös kirjojen liian vähäisestä määrästä, vaikka kirjojen määrää on alkuvuodesta lisätty. Tammikuusta 2019 alkaen Oodissa on kokeiltu pienimuotoista näyttelyhylytoimintaa myös musiikin eri lajityyppien esittelyyn. Äänitteiden lainaus näyttelyhylyistä on kuitenkin ollut hyvin vähäistä.

Näyttelyhyly-yksikkö voitaisiin kalusteteknisesti muuttaa cd-levyjen säilytyspaikaksi, johon mahtuisi noin 2 000 cd-levyä. Cd-levyjen hankintaan ei kuluisi määrärahaa, koska kaupunginkirjaston kokoelmissa on tällä hetkellä riittävästi cd-levyjä. Kirjaston kellutusjärjestelmä ohjaisi jatkossa 2 000 cd-levyä Oodiin muista 27:stä äänitehylyjä ylläpitävästä kirjastosta. On huomattava, että tällainen kokoelma olisi varsin sattumanvarainen ja selailukäyttöön suppea. Jotta asiakkaat saisivat tämän kokoisesta kokoelmasta hyötyä, se tulisi rajoittaa johonkin lajityyppiin, josta saisi esille edes hieman kattavamman valikoiman. Oodin musiikki-toiminnan kannalta kyseeseen voisi kenties tulla kansanmusiikki, koska Oodissa on paljon yhteistyötä erityisesti Sibelius-Akatemian kansanmusiikkiosaston kanssa.

Klassista musiikkia Oodiin ei kannattaisi sijoittaa, koska viereisessä Musiikkitalossa toimii siihen erikoistunut kaikille avoin kirjasto, ja toisaalta asiakkaille on tarjolla laadukas sähköinen Naxos Music Library – verkkoaineisto, joka sisältää myös jazz-musiikkia. Rock- ja muun kevyen musiikin uudet ja vanhat hittinimekkeet puolestaan kulkevat lainaan pääosin varauksina, ja kirjastojen hyllyistä löytyy lähinnä vähemmän tunnettua aineistoa. Tämäkin aineisto liikkuu varauksina jonkin verran Pasilan kirjastosta, jossa on myös riittävä henkilökunta hoitamaan varauksia. Oodista sen sijaan ei haluta tehdä aineistovarastoa, vaan sen kokoelmaa on profiloitu ennen kaikkea liikkuvan aineiston näkökulmasta. Aineiston nopea saatavuus koko kirjastoverkossa on kuitenkin taattu, sillä kaiken hyllyssä olevan aineiston saa haluttuun noutokirjastoon noin vuorokaudessa maksuttomana varauksena. Esimerkiksi Oodin varaushyllyissä on päivittäin noin 1 500 varattua nidettä, joista cd-levyjä noin 6,7 % (otanta perjantaina 23.5.: 1 527 nidettä, joista 102 oli musiikkiaänitteitä).

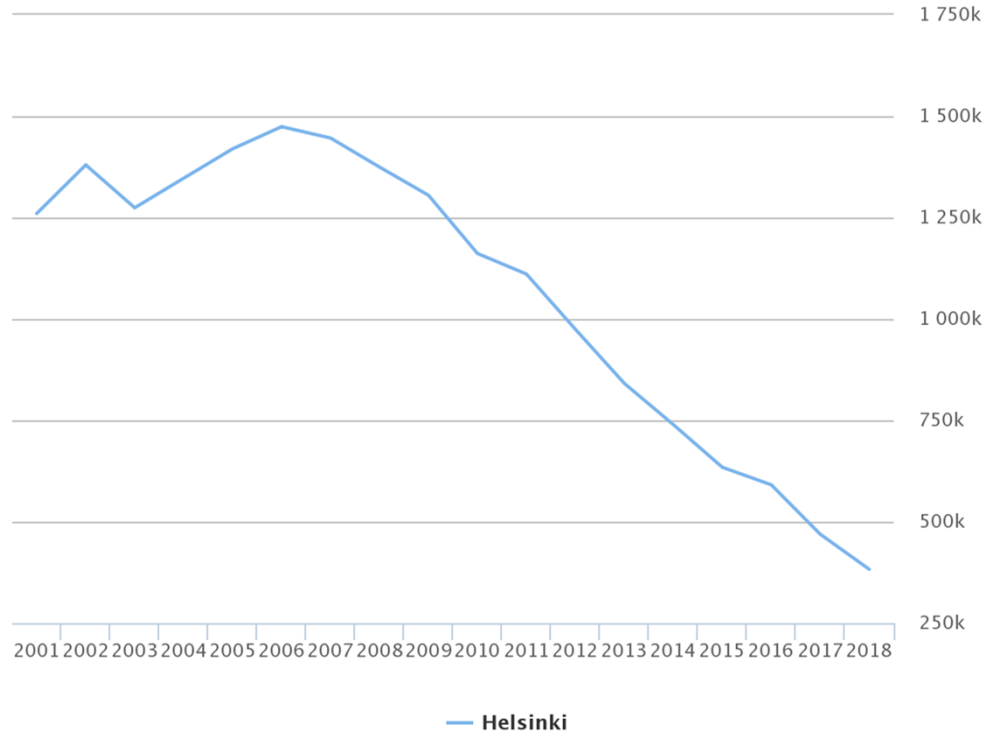
Koko Suomen mittakaavassa uusien palvelujen kehittäjäkirjastona profiloitussa Oodissa ei ole tarkoituksenmukaista varata tilaa aineistolajille, jonka kirjastolainaus on selkeästi romahtanut. Sama ilmiö on nähtävissä myös kuluttajamyynissä.

Lähde: IFPI Finland

Lainaus: Musiikkiäänitteet

Lähde: tilastot.kirjastot.fi

Vaikka äänitelainaus on laskussa, helsinkiläisille tarjotaan edelleen Oodista kävelyetäisyydellä hyvät cd-levykokoelmat perinteisestä Rikhardinkadun kirjastosta sekä Töölön kirjastosta, jonka remontissa arkkitehtuurisuunnittelu tehtiin äänitehyllyt edelleen säilyttäen. Pasilan kirjasto puolestaan toimii koko kaupunginkirjaston kokoelmakeskuksena, josta sekä cd-levyt että harvemmin lainatut kirjat kulkevat vuorokaudessa kaikkiin muihin kirjastoihin.

2 000 cd-levyn hyllytilan varaamisella Oodiin ei olisi merkittävää taloudellista vaikutusta. Yksittäisen levyn käsittelyyn kuluu toki huomattavasti enemmän aikaa kuin kirjan, mutta 2 000 cd-levyn lainaustapah-tumien käsittelykustannukset ovat vuositasolla häviävän alhaiset. Kirjahylly-yksikön muuntamisesta cd-levyhylliksi tulisi jonkin verran kuluja, jotka kuitenkin mahtuvat kirjaston investointibudjettiin. Cd-levyjen tuominen Oodiin ei ole kustannuskysymys vaan se olisi nähtävä toiminnallisena muutoksena Oodin sisältöpalveluihin. Nyt Oodin musiikkikirjasto-toiminnassa on haettu kokonaan toisenlaista palvelua, aktiivista harrastamisen tukemista sekä asiakkaiden tutustuttamista eri musiikinlajeihin pienten konserttien, työpajojen ja musiikkitapahtumien avulla. Lainaus-toiminnassa on keskitytty harrastamista tukevaan laajaan nuottikoelmaan, soitinlainaukseen sekä studio- ja harjoittelutilojen varaami-sen mahdollistamiseen. Oodissa avautuvat myöhemmin kesällä yksilöl-

listä palvelua enemmän vaativat äänitys- ja editointistudiot. Oodissa musiikki on läsnä laajemmin ja monipuolisemmin kuin hyllyissä lainaajia odottava cd-levykokoelma.

Uusia palveluja kehitettäessä yleisesti toivotaan samalla luovuttavan jostakin vanhasta toiminnallisuudesta, koska pelkkä lisääminen ei johda kestäviin uudistuksiin. Oodin uuden musiikkikonseptin taustalla on edellä mainittu musiikkiäänitteiden lainauksen laskutrendi, joka seuraa musiikkiäänitteiden myynnin laskua. Fyysisten musiikkiäänitteiden kysyntä on suurelta osin korvautunut musiikin suoratoistopalveluilla, joita on saatavilla myös kirjastojen kautta. Tulevaisuuden kirjastona profiloituun Oodiin ei näillä perusteilla sijoitettu musiikkiäänitekokoelmaa vaan kokoelmatilat varattiin enemmän liikkuvalla aineistolle.

Oodiin on varattu tilaa yhteensä 100 000 niteelle, johon lukuun sisältyvät painotuotteiden lisäksi myös nuotit, lautapelit, konsolipelit ja elokuvatallenteet. Kirjasto seuraa aktiivisesti eri aineistojen käyttödataa ja varautuu tekemään aineistoprofilointiin muutoksia vuosittain. Jonkun aineistolajin lisääminen aiheuttaa vähennystä johonkin toiseen aineistolajiin.

Kirjaston kokonaisharkinnan mukaan tilan varaaminen erilliselle cd-kokoelmalle ei ole Oodissa perusteltua. Cd-levyjen tasapuolinen saanti myös Oodissa asioiville on kuitenkin varmistettu kelluvalla kokoelmalla ja maksuttomilla varauksilla.

Lautakunta tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Käsittely

04.06.2019 Ehdotuksen mukaan

Lautakunta päätti käsitellä 11:nnen esityksen kokouksen kuudentena asiana.

Asian aikana kuultavana oli keskustakirjaston johtaja Anna-Maria Soininvaara.

21.05.2019 Palautettiin

07.05.2019 Pöydälle

Esittelijä

kirjastopalvelujen johtaja
Katri Vääntinen

Lisätiedot

Anna-Maria Soininvaara, keskustakirjaston johtaja, puhelin: 310 85400
anna-maria.soininvaara(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566